

EUSKADI: UN SEGLE DE PROBLEMES

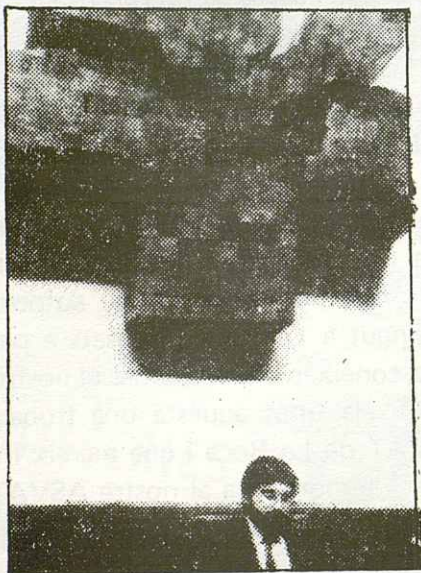
EL PAIS BASC ES UN FOCUS DE CONSTANT TENSIO I PERMANENT CONFLICTE. PER AIXO ES NOTICIA HABITUAL. LES DARRERES ELECCIONS AUTONOMIQUES SEMBLA QUE, LLUNY DE CLARIFICAR EL PANORAMA, L'HAN ENRA-

RIT ENCARA MES. L'AUTOR ORIGINARI DEL PAIS BASC I BON CONEIXEDOR DEL POBLE BASC I DE LA SEVA HISTORIA, FA EN AQUEST ARTICLE UN BREU I ESQUEMATIC PERO ENTENEDOR REPAS A LA MATeixA, PARANT ESPECIAL A-

TENCIO A LA FORMACIO DE LES ACTUALS FORCES POLITIQUES. POTSER LA LECTURA D'AQUEST ARTICLE ENS AJUDARA A COMPRENDRE UNA MICA MES LA REALITAT D'UN POBLE: EL BASC. TANT DE BO.

El País Basc ha estat des de sempre un territori en permanent conflicte. Els romans, colonitzadors de gran part del món conegut amb prou feines pogueren controlar les adustes valls del Pirineu Occidental en les que, des d'èpoques encara discutides, hi habitaven, en grups diversos però amb un tronc comú, els bascs. L'any 778 els exèrcits de Carlemany, quan tornaven a França sota el comandament de Roldan després de lluitar contra els àrabs, varen ser atacats pels bascs al Pas de Rocavalles, al Pirineu Navarrès, fet que va donar origen al poema èpic francès "La cançó de Roldan". Els bascs es van enfrontar als visigots i als àrabs. Al segle IX, Iñigo d'Arista es convertia en el primer Rei del Regne de Navarra, regne que comprenia l'actual comunitat basca, Navarra, la Rioja i el País Basc francès. Les desavinències entre aquest regne i els de Castella i Aragó van provocar que aquell perdés la seva part occidental. Els Reis Catòlics varen culminar el procés unificador d'Espanya amb la conquesta de Navarra el 1512, annexant-se França el nord d'aquesta antic regne. En el decurs del segle XIX les guerres carlistes es desenvoluparen amb especial cruïsa en territori basc. No sembla, doncs arriscat afirmar que la combativitat forma part del caràcter d'aquest poble. En els nostres dies la tensió està present al País Basc de forma ben palesa. Per tal de comprendre l'actual situació fóra interessant realitzar una anàlisi de la història d'aquest poble en el decurs d'aquest darrer segle, anàlisi que podria aclarir algun dels punts obscurs de l'anomenat "problema basc".

L'actual societat basca va començar a forjar-se a finals del segle XIX quan, acabades les guerres carlistes, les províncies basques perderen els seus furs, organismes d'autogovern que semblaven satisfer les aspiracions de llibertat. El poble basc era aleshores una societat agrícola i tradicional amb un alt grau de religiositat. La industrialització va canviar aquest esquema. En poc temps aparegueren

El nou President del Parlament Basc sota el símbol que presideix aquest Parlament.

al País Basc, però principalment a Viscaia, centres industrials, al costat dels quals hi van néixer els primers nuclis d'obrers (marge esquerre, del Nervión, Valmaseda, Eibar, etc. ...) als quals hi van acudir nombrosos treballadors d'altres zones d'Espanya. La llengua basca amb prou feines era emprada als centres industrials i financers, quedant doncs relegada a les zones agrícoles. La indústria viscaïna del ferro va ad-

quirir força importància, sobretot a partir del comerç amb la Gran Bretanya. Enmig d'aquest estat de coses foren creats els dos partits polítics que han resultat ser determinants fins a l'actualitat: el Partit Nacionalista Basc (PNV) i el Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE). El PNV va ser fundat el 1894 per SABINO d'ARANA amb l'objectiu marcat d'unificar les set províncies basques (Viscaia, Guipúscoa, Alava, Navarra a territori Espanyol, i Labourd, Zubero i Baixa Navarra a territori Francès). El PNV va defensar des de bon principi unes postures pròximes al confessionalisme religiós en un país on la clerecia destaca pel seu progressisme i la seva estreta relació amb el poble. El PSOE fundat el 1879, va gaudir d'una ràpida implantació entre la classe obrera del País Basc, esdevenint els socielistes bascs un col·lectiu important dins d'aquell partit. Durant la República el PNV va assolir el predomini a la política basca, i això malgrat patir una important escisió ocorreguda quan un grup de militants va crear una formació de tendència socialista: l'Acció Nacionalista Basca (ANV). El 1936 les províncies de Viscaia, Guipúscoa i Alava obtingueren un Estatut d'Autonomia. Navarra el va rebutjar per un lleuger marge de vots dels seus delegats. La Guerra Civil va abortar l'autonomia. El PNV va recolzar la República després d'haver tingut, sembla ser, contactes amb els aixecats en armes i va així convertir-se en l'únic partit clarament cristià del bàndol republicà. En acabada la guerra, les províncies de Viscaia i Guipúscoa foren

(segueix a la pàgina següent)